

A man with a shaved head, smiling, is sitting on a green outdoor chair. He is wearing a dark blue pinstriped suit jacket over a white button-down shirt, white trousers, and dark blue sneakers with light-colored soles. His hands are clasped in his lap, and he is wearing a watch with an orange strap on his left wrist. The background consists of light-colored stone steps.

**ALS WINNEN
MAKKELIJK
WAS**

**HUMBERTO
TANI**

**ZOU
IEDEREEN
HET DOEN**

SPORTCOLUMNS

Ook verschenen van Humberto Tan bij Xander Uitgevers

Random Tan Vrouwen (2014)

**ALS WINNEN
MAKKELIJK
WAS**

**HUMBERTO
TAN**

*ZOU
IEDEREEN
HET DOEN*

**X
XANDER**

Voor mijn BNR-team, Anne-Greet en Bob

Uitgegeven door Xander Uitgevers BV
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Omslagontwerp: Studio Marlies Visser
Omslagbeeld: Daan Brand
Foto's binnenwerk: Humberto Tan
Zetwerk: Spletters Grafisch Ontwerp

Copyright © 2014 Humberto Tan en Xander Uitgevers BV, Amsterdam

Eerste druk 2014

ISBN 978 94 0160 265 5 | NUR 489

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorwoord

De kracht van sport is onmetelijk. Of er nou wordt gewonnen of verloren: wekelijks komen er sportverhalen voorbij die laten zien dat sport onze maatschappij kan veranderen, versterken en verbinden.

Toen ik afgelopen zomer samen met Humberto in Brazilië een dagelijks radioprogramma rondom het wk voetbal maakte, werd die kracht continu bevestigd. We wisten dat Brazilianen gek zijn van *futebol*. Die liefde voor het spel werd elke dag weer aan ons getoond.

Nooit meer vergeten we ons bezoek aan een voetbal-school in een *favela*. Daar zagen Humberto en ik hoeveel vreugde en hoop deze sport geeft aan de kansarme jongeren in de sloppenwijk. Vreugde omdat ze alle ellende even kunnen vergeten. En hoop om een ander leven te kunnen opbouwen, om misschien ooit wel gescout te worden en weg te kunnen uit hun favela.

Ook aan de andere kant van Rio de Janeiro voelden we de verbinding door de bal. Op het beroemde strand van de Copacabana wordt werkelijk overal gevoetbald. Iedereen mag meedoen. Van jong tot oud, van man tot vrouw: de ongelijkheden – die er helaas ook zijn in Brazilië – spelen op dat moment geen rol van betekenis.

Sinds juni 2013 maak ik elke week met Humberto het radioprogramma *BNR Sportzaken*. Een programma waarin we elke week één hoofdgast centraal zetten, waarin we

verder durven te kijken dan alles wat aan de oppervlakte ligt. Toen het programma nog in de maak was, wist Humberto één ding heel zeker: hij wilde elke week een sportverhaal schrijven en vertellen. Soms vanwege de actualiteit, soms vanwege de geschiedenis, soms omdat hij gewoon vond dat het verhaal verteld móést worden. De verhalen zijn doorspekt met passie, betrokkenheid en waardering, voor sporters en voor eenieder die ermee te maken heeft. Niemand is zo geïnteresseerd in de mens achter het verhaal als Humberto. Hij wil alles van ze weten, oprecht en puur. En het liefst met een traan en een lach erbij. Sportverhalen krijgen pas echt kracht als ze verteld worden, door iemand die de sporters leest, voelt en begrijpt.

In dit boek komen de kracht van sport en de kracht van Humberto samen. Een perfecte combinatie, die elke lezer zal veranderen, versterken en verbinden.

Anne-Greet Haars
Eindredacteur BNR Sportzaken

Inhoud

'It ain't much, if it ain't Dutch'	10
De schaatsplank	13
Pietertje kan niet voetballen en dat 'negertje' kan niet fietsen	15
Zeeburgia	17
De hele wereld trekt naar Assen	20
Godfather van golf	23
Auschwitz	25
Het sportboek	27
Mama als topsporter	29
Hersentrauma	31
Mohammed Ali afgeluisterd?!	34
Louis en Toon	36
Edgar Davids	38
Alles kan kapot	41
Namen en rugnummers	43
How old are you?	54
Bezeten maar beheerst	57
Grijp deze gouden kans	60
Mandela's woorden als serum	62
Ik geloof in hem	66
Zeven topsporters, zeven verhalen, zeven voorbeelden	68

Salinero	70
Top 100	72
Kunnen Aboriginals zwemmen?	74
Uitbinker	76
De legendarische acht van 1936	78
Liever iets dan niets	80
NBA of NBB?	82
Niets dan de waarheid	84
De boycot	87
Spugen op je eigen sport	89
Ervaring of geen ervaring?	105
Thé Lau	107
Maracanã	109
BNR Brasil	111
Eerlijker, spannender en sneller	113
wk	116
De zomer van 2014	118
Zeilen in Rio	121
Barbosa	124
Als winnen makkelijk was, zou iedereen het doen	127
Tranen in de sportwereld	129
Pioniers	131
Goud winnen doet pijn	133
Olympische boegbeelden	135

Rush	137
Brood en Spelen	139
Een minuut	141
Ruud Gullit	144
Zij was een hij!	146
Voordringen in de hemel	148
What a player, what a captain	151
MaliVai Washington	154
Olympisch kampioen van Amsterdam 1992	156
Tokio	158
Het afscheid van Endt	160
Dilemma voor Dafne	162
Kees Jansma	165
One love	167
Wat groeit er in de schaduw van een held?	169
Leve de Koning, leve 2028!	172
Go, Max, go!	174
Smeets en Wuyts	177
De Zwarte Gazelle	179
Rotterdam 2028?	181
Twee mannen	184
Een vriend	186
Olympische indianen	188
Moedige Marco	191

'It ain't much, if it ain't Dutch'

'It ain't much if it ain't Dutch', zei Armin van Buuren, de beste dj ter wereld, toen ik hem vroeg naar de wereldwijde populariteit van Nederlandse dj's.

De top bestaat vooral uit Nederlanders: Tiësto, DJ Chuckie, Afrojack, om er maar een paar te noemen. Ze werken met de grootste artiesten, produceren wereldhits en reizen tien maanden per jaar de wereld rond om op te treden in de meest prestigieuze clubs. Vanwege hun creativiteit en openheid hebben Nederlanders een streepje voor op dj's uit andere landen. Een parallel die ik ook zie met sport.

Een van de populairste dj's van dit moment is Hardwell. In een film over zijn carrière is een fragment te zien waarin hij als zestienjarige in een praatprogramma van de lokale omroep vertelt dat hij binnen afzienbare tijd de beste dj van de wereld wil zijn. De presentator en het voltallige publiek lachten hem hierom vervolgens recht in zijn gezicht uit. Achteraf gezien bleek hij er toch niet zo ver naast te zitten. Vanavond (19 oktober 2013) is de kans heel groot dat Hardwell Armin van Buuren zal opvolgen als nieuwe nummer één van de wereld.

Hij durfde te dromen. De tweede gelijkenis die ik zie met sport. Jacco Verhaeren durft ook te dromen. Ooit begon het met Pieter van de Hoogenband. Nu droomt hij vooral voor zichzelf en zijn gezin. Ik was eerlijk gezegd niet verbaasd dat de coach naar Australië vertrok. Wat moest hij hier nog na tien gouden olympische medailles

met zijn pupillen? Technisch directeur van de zwembond is natuurlijk een mooie baan, maar het water trekt. En daar zijn wij in Nederland toevallig goed in, sporten op en in het water.

Het vertrek van Verhaeren is op korte termijn een verlies voor de Nederlandse sport, maar betekent op de lange termijn winst. Hij doet daar immers nieuwe kennis op. Kennis die ooit weer terugkomt. Onze coaches verspreiden zich over de wereld, net zoals de dj's. Marc Lammers is hockeybondscoach in België, Roelant Oltmans Chief Coordinator and High Performance Director in India en Verhaeren gaat dus nu naar Australië. Prima! Daar worden we creatiever en op de lange termijn sterker van.

Maurits Hendriks zat als bondscoach in Spanje. Hij is inmiddels al jaren terug en succesvol als technisch directeur van het NOC*NSF. Charles van Commenée was hoofd UK Athletics, stapte na zeer geslaagde Olympische Spelen in Londen zelf op, zocht even de luwte, maar is nu ook weer terug in Nederland als onafhankelijke expert die de voordracht van de selectiecommissie van de schaatsbond voor de Winterspelen van Sotsji toetste.

Ik zie deze uitdaging dus rooskleurig in, al hoop ik wel dat Jacco Verhaeren beseft dat de verwachtingen hooggespannen zullen zijn Down Under. Want ook daar gaan ze nu uit van het *it ain't much, if it ain't Dutch*-principe. Het is nu aan Verhaeren om weer te laten zien dat het meer is dan de woorden alleen. Maar dat hij daarin zal slagen, weet ik met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid. Net zoals ik weet dat 2013 het jaar van Hardwell wordt. Dat jongetje uit Breda dat op

zestienjarige leeftijd hardop durfde te dromen over een glansrijke carrière.

De schaatsplank

Wanneer is een sporter inspirerend? Ik kan nu namen noemen van sporthelden, maar ik zoek vooral naar een gemene deler. Wat bindt die mannen en vrouwen? Deze week sloot Charles van Commenée een reeks van vijf seminars af over de kracht van sport. De voormalig technisch directeur van NOC*NSF en UK Athletics noemde topsporters in zijn speech over het creëren van een High Performance-cultuur *supreme risk takers*. Topsporters nemen immers het risico om te durven winnen. Het klinkt gek, maar het kan niet anders worden benoemd. Die ongekende bereidheid om minimaal tienduizend uur te trainen zonder een enkele garantie op een prijs. Sven Kramer doet het en een van de meest inspirerende sporters ooit, de Amerikaanse Eric Heiden, deed het ook.

In 1980 was Heiden de koning van de Winterspelen van Lake Placid. Vijf afstanden, vijf keer goud en alle vijf in een olympisch record. Heiden bleek tijdens zijn carrière een snelle leerling. In 1977 – een jaar na zijn debuut – versloeg hij op de tien kilometer Piet Kleine en werd hij voor het eerst wereldkampioen. Toen Kleine vervolgens hoorde dat zijn Amerikaanse tegenstander zestien keer per week trainde, terwijl in Nederland niet meer dan zes keer werd getraind, riep hij meteen dat er in Nederland ook meer getraind moest worden. Hij werd door zijn medeschaatsers echter hard uitgelachen. ‘We zijn toch niet gek?’ was hun reactie.

Een jaar voor Lake Placid maakte Mart Smeets voor de NOS een documentaire waarin Heiden werd geportretteerd. Behalve de gebruikelijke gesprekken die uiteraard bij zo'n portret horen, zagen we ook iets wat niemand ooit had gezien: een slideboard, oftewel een schaatsplank. Heiden trainde niet alleen op het ijs of op de fiets, maar oefende zijn schaatsbewegingen ook op een gladde plank, terwijl hij op zijn sokken van links naar rechts bewoog.

Begin 2013 twitterde Sven Kramer een foto waarop ik zag dat hij de schaatsplank van Heiden gebruikt tijdens zijn trainingskamp. Niet op zijn sokken zoals de Amerikaan, maar op... ja waarop eigenlijk? Het leken wel speciale schaatsplankschoenen.

Heiden heeft nooit zo hard geschaatst als Kramer, dat zie je alleen al als je naar hun beste tijden op de tien kilometer kijkt: 14.28,13 voor Heiden en 12.41,69 voor Kramer. Maar Heiden, tegenwoordig arts in Sacramento, heeft Kramer wel geïnspireerd. De Amerikaan is nog steeds de benchmark van het schaatsen. Wie wil zijn prestaties en zijn status nu niet? En dat begint allemaal bij liefde voor het schaatsen en die simpele schaatsplank.

Pietertje kan niet voetballen en dat 'negertje' kan niet fietsen

Pietertje kan niet voetballen en dat 'negertje' kan niet fietsen. Waarom is dat eerste best grappig en dat tweede racistisch? Over de pindakaascommercial met een denkbeeldige hele jonge Pieter van den Hoogenband in de hoofdrol zijn we het snel eens: die is grappig. Pietertje mag heel even mee voetballen met de andere jongens, maar het is voor iedereen duidelijk dat zijn talenten ergens anders liggen. Vertederd zien we het kleine mannetje genieten van zijn boterham, dromend over een gouden toekomst.

Maar neem nu de uitspraak van Henk Lubberding in het radioprogramma *Langs de Lijn* over 'dat negertje in de Tour de France'. Lubberding was verbaasd of misschien wel verrast door de aanwezigheid van de Franse renner Kévin Réza in de kopgroep tijdens een etappe.

'Die renner die vandaag vooropreed. Dat donkere negertje. Nou ja, negertje, hij was wel héél donker. Dus ik noem het maar een neger. Het is al verbazingwekkend dat die negers op een fiets kunnen rijden,' zei Lubberding. Inmiddels heeft hij zijn excuses aangeboden voor de opmerking, maar hij zei er wel bij: 'Ik zou niet eens weten hoe ik het anders had kunnen verwoorden.'

'Negertje' is niet alleen denigrerend en racistisch, maar Lubberding doet bovendien zijn werk als analist slecht. Heeft dat 'negertje' geen naam? Waar komt 'het' dan vandaan? Heeft 'het' talent? Is 'het' de eerste ooit? Is 'het' een klimmer, een sprinter, een waterdrager? Lubberding

zegt ook nog dat hij het wel mooi vindt dat het peloton 'verkleurt'. Er reed warempel ook nog een Japanner mee in de kopgroep, ook al zonder naam. En wat zal hij van zijn stoel gevallen zijn toen voor het eerst in de geschiedenis een Afrikaan de gele trui pakte.

Stel je voor dat we sporters structureel alleen etnisch zouden duiden in plaats van gewoon bij hun naam. Dus niet Churandy Martina, maar dat negertje uit Curaçao. Dus niet Ranomi Kromowidjojo maar dat Javaantje uit Groningen en niet Lewis Hamilton maar dat negertje in de Formule 1. Hoe stuitend zou dat zijn!

Jackie Robinson werd door zijn tegenstanders nooit bij zijn naam genoemd toen hij als eerste zwarte Amerikaan debuteerde in de Major League honkbal. Hij was tenslotte maar een neger... en dat was in 1948! Mohammed Ali weigerde voor het Amerikaanse leger te vechten in Vietnam. Waarom weigerde hij? *'No Vietcong ever called me nigger.'* Dat was in 1966.

Het is 2013 en een Fransman met roots in Guadeloupe rijdt rond in het peloton. Een uniek verhaal over wielrenner Kévin Réza van de Europcar-ploeg. Geboren in Versailles, twee keer derde geworden bij de Nationale Franse kampioenschappen. Maar analist Lubberding weet niet veel te melden over de renner behalve dat het een 'negertje' is... Treurig maar waar en de NOS bedekt het met de mantel der liefde.

Zeeburgia

De eredivisie is een opleidingscompetitie voor de grotere competities in het buitenland. En omdat de clubs steeds minder geld hebben, wordt de jeugdopleiding steeds belangrijker. Waarom het risico lopen om dure (buitenlandse) krachten te halen waarvan je nooit weet of ze het waarmaken?

Feyenoord heeft de jeugdopleiding omarmd, mede vanwege het gebrek aan geld om echte toppers binnen te halen. En de Rotterdammers doen het met veel succes! De afgelopen drie jaar was de Rotterdamse opleiding zelfs de beste van Nederland. Een voorbeeld, 28 oktober 2012: de klassieker in de Kuip tegen Ajax. Bijna twee uur voor de wedstrijd werd bekend dat Koeman een debutant zou opstellen. Ene Jean-Paul Boëtius. Niemand kende hem, maar het Feyenoord-talent speelde de sterren van de hemel. En nu hopen echte voetballiefhebbers dat de linksbuiten weer snel fit wordt zodat we weer kunnen genieten van zijn acties.

Ook bij psv is het dit seizoen genieten door de jonge talenten van het team. Van de zeventienjarige Bakkali bijvoorbeeld, of van Depay, Locadia en verdediger Joshua Brenet.

Het verhaal van de negentienjarige verdediger is het verhaal van een talentenfabriek van de eredivisie: Zeeburgia. Brenet werd bij de Amsterdamse club opgeleid. Dit seizoen hebben elf van de achttien clubs in de eredivisie ten minste één speler onder contract

die is opgeleid bij Zeeburgia. Dat is 61% (!) van de eredivisieclubs. In totaal zitten veertien Zeeburgia-spelers in verschillende selecties van de eredivisie. Denk aan Burnet van Groningen, Antonia van Go Ahead Eagles maar ook aan Vejinović van Vitesse. psv heeft drie spelers onder contract met een Zeeburgia-achtergrond waarvan twee internationals: Brenet, Narsingh en Maher.

De drijvende kracht achter Zeeburgia is Mike Kolf, trainer van het eerste elftal maar vooral ook hoofd opleidingen van de club.

Brenet was een aanvaller in de B3 toen Kolf tegen hem zei dat hij het nooit zou redden als aanvaller als hij echt naar het betaald voetbal wilde. Huilend luisterde Brenet naar de woorden van Kolf. 'Je kan wel een goede verdediger worden.' Een seizoen lang speelde Brenet in de B3 als rechtsachter. Hij mocht fouten maken, leerde veel en luisterde naar de Zeeburgia-coach. Het jaar daarop volgde de B1. In een duel met Ajax B2, toen nog het team van Anastasiou, speelde Zeeburgia – met een hoofdrol voor Brenet – Ajax met 1-5 helemaal van de mat. Ajax zag desondanks kennelijk het talent niet van de jeugdspeler, psv en Cocu wel en zo stond Brenet in de basis in het Champions League-duel met Zulte Waregem.

Volgens Kolf vallen spelers veel te snel af bij eredivisieclubs omdat er te weinig geduld is. Er wordt op gedrag gelet in plaats van het pure voetbaltalent. Als een speler maar even buiten de lijntjes kleurt, valt hij buiten de boot. Patatje in de kleedkamer eten? Geen mentaliteit! Een medespeler niet willen verraden na een onschuldig akkefietje? Wegwezen! Kolf geeft die jongens juist een

tweede, derde en soms vierde kans omdat een ouder zijn kinderen ook niet meteen de deur uit gooit na een fout.

Geduld bij de opleiders en de echte wil om te slagen bij de spelers. Dat is de simpele verklaring van Kolf voor het succes van Zeeburgia.

Feyenoord en Ajax hebben bij tien van de achttien eredivisieclubs oud-spelers rondlopen die zij hebben opgeleid. Dat is bij 55% van de clubs. Zeeburgia dus bij 61% van de clubs. Nog een statistisch feitje dan maar? Bij de jeugdopleiding van Ajax heeft op dit moment 33% van de spelers een Zeeburgia-achtergrond. Gemiddeld dus één linie per elftal.

Zeeburgia is de stille kraamkamer van de eredivisie en Kolf kan terecht trots zijn.

De hele wereld trekt naar Assen

Het is weer tijd voor de Tourist Trophy (TT) in Assen: het grootste eendaagse sportevenement van Nederland. Duizenden mensen trekken naar Drenthe om te kijken naar de snelste motoren ter wereld, of om te luisteren naar het geluid van de Kawa's, de Ducati's en de Honda's. Iedereen komt met zijn of haar eigen voorkeur. En ook de coureurs genieten van dit speciale circuit in het prachtige Drenthe. Niet alleen MotoGP-coureurs – de zwaarste klasse – maar ook coureurs uit andere klassen. Dit heeft onder andere te maken met de snelheid van de baan en de vloeiende vorm van het circuit. Zelfs regerend wereldkampioen Jorge Lorenzo start waarschijnlijk, ondanks zijn gebroken sleutelbeen.

Op de avond voor de races, de zogenaamde nacht van Assen, houden de autoriteiten hun hart vast. Zou het rustig blijven? Een beetje muziek maken, zuipen en vozen in de tenten is prima, maar alsjeblieft geen vechtpartijen of straatraces. In 2013 leek het echter mee te vallen, met vijftien arrestaties wegens ordeverstoring. Zeker als je bedenkt dat er vanaf donderdag al ongeveer dertigduizend bezoekers naar Assen komen. En op de wedstrijddag zelf kijken ruim honderdduizend mensen naar de wedstrijden.

Jarenlang ging ik voor de NOS naar dit motorenfeest. Iedereen was daar te vinden. Zo interviewde ik zelfs een keer Clarence Seedorf die als eigenaar van zijn Italiaanse motorteam nieuwsgierig was naar de prestaties van zijn